

वृक्षे चेति विश्वोक्तेः कर्णाश्चन्द्रसदृशश्चेतकर्णास्त्रयः पशवः बहुवचनस्य त्रित्वे पर्य-
वसानात् यामाः यमदैवताः द्वितीये । अवलिताः सगर्वास्त्रयो रौद्राः । एते द्वि-
तीये पञ्चदश ॥ ॥ अथ तृतीये यूषे । नभोवृषाः आकाशवन्नीलवर्णाः पार्जन्याः
पर्जन्यदैवताः पशवस्तृतीये नियोज्याः ॥ ३ ॥

पृश्निस्तिरश्चीनपृश्निर्धृपृश्निस्ते मारुताः फल्गूल्नीहितोर्णी पलक्षी ताः सा-
रस्वत्यः प्लीहाकर्णः शुण्ठाकर्णोऽध्यालोहकर्णस्ते त्वाष्ट्राः कृत्तग्रीवः शि-
तिकक्षोऽञ्जिसक्थस्तऽऐन्द्राग्राः कृत्ताञ्जिरल्पाञ्जिर्महाञ्जिस्तऽउपस्याः ॥ ४ ॥

पृश्निः विचित्रवर्णा तिरश्चीनानि पृश्नीनि विन्द्वो यस्य सः एवमूर्धानि पृ-
श्नीनि यस्य सः ते त्रयो मारुताः मरुदेवत्यास्तृतीये । फल्गूः अपुष्टशरीरा लो-
हितोर्णी रक्तरोमवती पलक्षी श्वेता पलक्षशब्दो वलक्षार्थः श्वेतपर्यायः तास्ति-
स्रोऽज्ञाः सारस्वत्यः सारस्वतीदैवतास्तृतीये । प्लीहाकर्णः प्लीहा रोगविशेषः त-
द्युक्तौ कर्णौ यस्य स प्लीहाकर्णः अन्येषामपि दृश्यतऽइति [पा० ६. ३. १३७.] संहि-
तायां दीर्घः शुण्ठाकर्णः रुक्मकर्णः अध्यालोहकर्णः रक्तवर्णकर्णः ते त्रयस्त्वाष्ट्राः
तदृदैवतास्तृतीये । कृत्तग्रीवः शितिकक्षः श्वेतकक्षः अञ्जिसक्थः अञ्जि पुण्ड्रं स-
क्थोवृर्वीर्यस्य सः ते त्रय ऐन्द्राग्राः इन्द्राग्निदैवताः तृतीये । पञ्चदश पूर्णाः ॥
॥ कृत्ताञ्जिः कृत्तपुण्ड्रः अल्पाञ्जिः महाञ्जिः अल्पमञ्जि यस्य मरुदञ्जि यस्य स त-
था ते त्रय उपस्याः उपोदेवताश्चतुर्थे यूषे नियोज्याः ॥ ४ ॥

शिल्पा वैश्वदेव्यो रोहिण्यस्त्र्यवयो वाचेऽविज्ञाता अदित्यै सत्रपा धात्रे
वत्सतर्यो देवानां पत्नीभ्यः ॥ ५ ॥

विचित्रवर्णास्तिस्रः स्त्रीपशवो वैश्वदेव्यः विश्वदेवदेवताश्चतुर्थे । रोहिण्यः रक्त-
वर्णाः त्र्यवयः सार्धसंवत्सरास्तिस्रोऽज्ञा वाचे वाग्देवताश्चतुर्थे । अविज्ञाताः कृत्त-
ग्रीवादिचिह्नविज्ञानशून्यास्त्रयः पशवोऽदित्यै अदितिदेवताश्चतुर्थे । सत्रपाः समा-
नवृषास्त्रयः पशवो धात्रे धातृदेवताश्चतुर्थे । एवं पञ्चदश ॥ ॥ अथ पञ्चमे यूषे
तिस्रो वत्सतर्यः बालहाग्यो देवानां पत्नीभ्यः तद्देवताः पञ्चमे ॥ ५ ॥